

"[2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan g?ncl?rinin xaricd? t?hsili üzr? Dövl?t Program?](#)" t?qaüdçül?rini tan?dan "U?ur formulu" layih?sinin bud?f?ki qona?? ?sveç Krall??? Karolinsk ?nstitutunun doktorant? P?rviz M?mm?dzad?dir.

Layih? [T?hsil Nazirliyi](#) v? [1news.az](#) informasiya agentliyi il? birg? h?yata keçirilir.

P?rviz M?mm?dzad? 1988-ci ild? Zaqatalada anadan olub. Orta m?kt?b.t?hsilini rayondak? 3-nömr?li tam orta m?kt?bd? al?b. 2005-2007-ci ill?rd? Az?rbaycan Tibb Universitetinin müalic? -profilaktika fakült?sind? t?hsil al?b. Tibb t?ht?hsilinin sonrak? 4-ilini (2007-2011) universitetl?raras? müqavil?y?sa?sas?n?n Türkiye? Respublikas?nda, ta?stanbul (Universitetinin tibb fakült?sind? davam etdirib v? oradan m?zun olarak h?kimlik d?r?c?si al?b. Universiteti bitirdikd?n sonra, 2012-2014-cü ill?rd? ?sveç Krall???n?n Karolinsk ?nstitutunda göz x?st?likl?ri üzr? elmi-t?dqiqat i?i il? m???ul olub olub. 2015-ci ild?n? "2007-2015-cidill?rd? Az?rbaycan g?ncl?rinin xarici? ölk?l?rd? t?hsili?üzr? Dövl?t Program?" ç?rçiç?rçiv? sind? o Karolinsk ?nstitutundan doktorantura t?hsili al?r. Evidir, bir?q?z? var, a?h?yat yolda??nda h?kimdir. P.M?mm?dzad? il? söhb?t? orta m?kt?b ill?rind?n ba?lad?q.

"?lk mü?lliml?rimi hörm?tli? an?ram"

Ortam?kt?bd?oxudu?um ill?rd?, birincissinifd?neetibar?nd?rs?laç?s?olmu?am. M?kt?b ill?rind?da haçox fizika, kimya, riyaziyyat v? biologiya f?nl?rin? h?v?sgöst?rmi?m. ?lk mü?lliml?rimi h?l?d? hörm?tli?an?ram. Onlar m?m?nim?t?hsil?h?yat?mda mühüm rol oynay?blar. btidai sinif mü?limim? S?fiyy?xan?m?çox imüsb?t?bir?insan kimi xat?rlay?ram. H?r bir ?agirdi öz balas? kimi sev?rdi v? ona can yand?rard?. Orta t?hsil ill?rind? sinif r?hb?rim Solmaz xan?m?ana dili v? d?biyyat mü?llimi, çox pe??kar v? ?dal?tl?bir?insan kimi xatirimd? qal?b. ?xtisas?seçimin? g?linc? m?kt?b ill?rimin ortalara?nda, ixtisas olaraq n?yi?seç?c?y?imi?d?q?ql?bilimirdim. Bildiyim t?k?ey, n?ets?m?d?, o?i?i?sev?r?k? etm?yin vacibliyi iddi. Valideynl?rimin h?kim olmas? ail?mizd? h?kimliy? n?n?vi bir meyil yaratm??d?. Büyük qarda??nda Tibb Universitetind? oxuyurdu v? buna gör? m?n d? h?kimliy? üstünlük verdim.

"10 ild?n çoxdur ki, xaricd? t?hsilimi davam etdirir?m"

H?l?corta m?kt?bd?oxuyark?n valideynl?rim m?n?v?qarda?lar?ma xaricidili?öyr?nm?yimiz?a??lay?rd?lar. Ail?ail?mizd?savada v? elm?d?y?reverirdil?r. Xaricd? t?hsil alma?mda valideynl?rimin h?m?m?n?vi, h?m?d?amaddi d?st?yi çox olub. T?bii ki, m?n?d?d?övl?tin biz g?ncl?r? verdiyi imkandan yararlanaraq xaricd? t?hsil almaq arzumu re realla?d?rmaq, üçün Dövl?t Program?na müraci?t etdim. Az?rbaycanda istedad? g?ncl?rimiz çoxdur, bur? program say? sind? onlar?n arzusu realla??r v? ist?dikl?ri savada nail ola bilirl?r. ?xtisas? g?ncl?rimiz Az?rbaycana geri dönüb, ölk?d? ged?n inki?af prosesin? öz müsb?t töhf?sini verirl?r.

Art?q 10 ild?n çoxdur ki, xaricd? t?hsilimi davam etdirir?m. Ölk?mizin t?hsil sistemind? ba? ver?n d?yi?iklikl?r? g?g?linc?i?ali m?kt?bl?rimizd?n?çox?görm?k ist?diyim yenilikl?r aras?nda t?hsilin kompüterl? dirilm?si, t?internet v? kitabxana xidm?t?rinin elektronla?d?r?lməs?, t?l?b?l?rimizin köhn?v?h?miyy?tsiz?d?biyyatlarla yükl?nm?m?si v? s?misal ç?k? bil?r?m.

?sveçd? doktorant?n? i?günü?sas?n? klinikalarda keçir. Bo?vaxt?m olanda is?onu ail?m?ay?r?ram, b?z?n dostlarla v? h?mkarlar?mla görüp?ür?m, idmanla da m???ul oluram, müxt?if tibbi ?d?biyyat oxuyoram.

"?sveç t?hsilind? müasir pedaqogika metodlar? t?tbiq olunur"

?sveç Avropada çox sür?tl? inki?af ed?n v? daim innovasiyalarla yenil?n?n t?hsil sistemin? malikdir? ?sveç t?ht?hsilind? müasir pedaqogika metodlar? t?tbiq olunur. Orta m?kt?bl?rd? agirdl?r? ev tap??r??r verilmir, bütün tatap??r?qlam?kt?b?saat?müdd?tind? t?dris prosesind? h?l?olunur? agirdl?r?d?rs?saat?bitdikd?n sonra ev? gedib üür?kl?risit?diyi kimi vaxt keçirir?r v?çox savad?bir?g?nc?kimi formala??rlar. Ali t?hsil ocaqlar?nda t?hsild? n?son yenilikl?r t?tbiq olunur. Ölk?nin bütün t?hsil mü?ssis?l?rind? elektronla?ma v? internet yüks?k s?viyy?d?dir.

Hazırda Karolinsk?nstitutunda doktorantura t?hsili al?ram. Karolinsk?nstitutu yalnız?z tibb? v? tibb? elml?rin? yön?lmi? yegan? üniversitedir v? ?sveçd? tibbi t?hsilin?n geni? diapazonunu t?klif edir. ?sas? 1810-cu ild? qoyulmu? Karolinsk?nstitutu dünyan?n ?n yax?? 50. Avropan?n 10 tibb üniversiteti s?ras?ndad?r. H?r il Nobel mükafatlar?n?n t?q? t?qdirm? olundu?u ali?m?kt?b? özünün?n?n?l?ri il?m? hurduze Qeyd etm?liy?m ki, doktorantura t?hsili üniversitet t?hsilind?n?f? rqlidir. Daha çox t?tbiqi xarakterda??y?r. Elm? i?imin mövzusu oftalmologiya, daha d?qiq des?k, gözün torlu qi?as?n?n qan-damar?x?st?lik?rini?hat?edir. Göz insan b?d?nind?nisb?t?n balaca orqan olmas?na baxmayaraq çox mür?kk?b bir qurulu?a malikdir v? elm? m?lum olmayan mü?mmalar? çoxdur.

Ya?ad????m ??h?rd? az?rbaycanl? t?l?b?l?r azd?r, buna baxmayaraq s?firliyimizin v? diaspor t??kilatlar?n?n keçiridiyi t?dbirl?rd? i?tirak etm?y? çal???ram.

?mpakt-faktorlu jurnallarda d?rc olunan az?rbaycanl? t?l?b?.

Çox sevindirici hald?r ki, P?rviz ?sveçin m??hur klinikalar?nda apar?lan ciddi elmi t?dqiqatlarda i?tirak edir. Onun apard??? t?dqiqatlar?n n?tic?l?ri Avropan?n impakt faktorlu jurnallar?nda d?rc olunub. Onun bu bar?d? fikirl?ri d? maraq? v? aktuald?r.

Qeyd etdiyim kimi, relmii?imin? sas mövzusu özgün torlu qi?as?n?na qan-damar x?st?likl?rinin genetik v? hüceyr? transplantasiyas? metodlar? il? müalic? sidir. Bildiyiniz kimi, ya?l? ?halid? gör?m? z? ifliyinin v? korlu?un? sas s?s?b?b? ??k?rl? diabet x?st?liyidir. Bu x?st?lik? düzgün müalic? olunmad???nda mü?yy?n müdd?t sonra bir çox idig?r orqanlarda oldu?u kimi (ür?k, böyr?k, ?traf nahiyy?nin sinir v? damarlar? v? s), gözd? d? f?sadlar meydana g?lir. Bel? ki, ??k?r x?st?liyi özgün torlu qi?as?n? qanla t?chiz ed?n damarlarda dönm?z mikro-patologiyalara s?s?b?b? olur v? bulda, öz?z növb?sind?, torlu qi?an?n i????? q?bul ed?n v? gör?m? prosesinin gerç?kl? ?m? sind? rol oynayan hüc?yr?l?rinin z?d?l?nm?sin? v? gör?m? z?ifliyin? yol aç?r. Haz?rda t?tbiq olunan müalic? üsullar? patalogiyan?n gecikdirilm?sin? v? yaxud?n yax?? halda prosesin dayand?r?lm?sa?na yön?lir, z?d?l?nm? hüceyr?l?r v? z?ifl?y?n gör?m? akt? dem?k olar ki, b?rpa olunmur.

D?rc etdiyim ilk elmi m?qal?md? biz torlu qi?an?n qan-damar hüceyr?l?rinin molekulyar v? genetik s?viyy?d? xüsusiyiy?tl?rini ara?d?rm???q v? patalogiya azaman?hans?genl?rin?v? pataloji faktorlar?n f?alla?d???n?diqq?t? çatd?rm???q. Bu m?qal? Avropan?n?n nüfuzlu oftalmologiya jurnal?nda çap olunub (Acta Ophthalmologica). ?kinici m?qal?md? biz heyvanlar?üz?rind? laboratoriya ??raitind? süni üssulla ??k?rlili diabet b?nz?ri ??raity yaradaraq gözün torlu qi?as?nda patalogiya yaratm???q. Sonra is? genetik transfeksiya v? hüceyr? transplantasiya vasit?sil? bu patologiyani?m?üalic? etmi?ik? M?qal?dünyan?n ?nf nüfuzlu elmi n??rl?rind?n birind? (Nature Publishing Group, Scientific Reports) çap olunub. Ümid edirik ki, bu metod g?l?c?kd? insanlara da t?tbiq oluna bilin?c?k. T?dqiqatlar?m?z davam edir.

Sonda xaricd? t?hsilin üstünlük?rind?n qeyd ed? bil?r?m. Üstünlük?r, t?bii ki, çoxdur. Misal olaraq, keyfiyy?tli t?hsil, xarici dil?r? yiy?l?nm?k, beyn?lxalq?al?md?olmaq v?yeni m?d?niyy?t v?insanlarla tan??olmaq, ??xsiyy?t olaraq daha f?rqli inki?af etm?k v?. s.Bu m?nada xaricd? t?hsil alma??mbütün ümidi?rimi do?ru ldub.s?st?rdim ki, Az?rbaycanda f?aliyy?t göst?r?n ali t?hsil ocaqlar? universitet t?drisinin bir hiss?si olaraq t?l?b?l?ri bir neç? ayl?q da olsa, xarici universitet?r? gönd?rsin. Bu volla t?l?b?l?rd? elm? v? xarici dil? olan h?v?s daha da artar.

(G?l?c?k planlar?ma_g?linc?.is?,?sveçd?v?Az?rbaycanda elmi t?dqiqat qrupu t??kiletm?k,Az?rbaycanda elmi t?dqiqat?n inki?af?na töhf? verm?kdir.